ГОДИШНИК НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
Том 70 ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ 1976
ANNUAIRE DE L'UNIVERSITÉ DE SOFIA
Tome 70 FACULTÉ D'HISTOIRE 1976

АЛЕКСАНДЪР ФОЛ

ПРОУЧВАНИЯ ВЪРХУ ГРЪЦКИТЕ ИЗВОРИ ЗА ДРЕВНА ТРАКИЯ V. ГЕНЕАЛОГИСТИ И МИТОГРАФИ ОТ V—IV В. ПР. Н. Е.

ALEXANDRE FOL

ÉTUDES DES SOURCES ÉCRITES GREQUES SUR LA THRACE ANTIQUE. V. LES GÉNÉALOGISTES ET LES MYTHOGRAPHES DU Ve—IVe S. AV. N. E.

СОФИЯ — 1980

Рецензент

доц. *Маргарита Тачева*

Редактор

проф. *Велизар Велков*

В студията са включени десет генеалогисти и митографи от V и IV в. пр. н. е., в чиито фрагменти се съдържат сведения за Тракия и за траките. Тези автори са Хекатей от Милет, който е представен с извадка от своите „Генеалогии" (останалите фрагменти са разгледани у Ф о л. Проучвания I), Акусилай от Аргос, Ферекид от Атина, Хеланик от Митилена на остров Лесбос, Харон от Лампсак, Дамаст от Сигейон, Симонид от Кеос, Андрон от Халикарнас, Асклепиад от Трагил и Бион от Проконес. Разборът на текстовете е извършен по изданието на Якоби с изключение на трите фрагмента от Харон, който не е поставен от него в състава на генеалогистите и митографите от V—IV в. пр. н. е. (?). Фрагментите на Харон са извлечени от Плутарх и от Атеней.

Двадесет от всичките тридесет и три откъса са от Хеланик. Неговите текстове образуват относително компактна група от данни, който се въвежда в историографията за пръв път; досегашните позовавания на Хеланик са предимно в езиковедската литература. Тази обща констатация остава в сила и за другите автори.

По-възрастен от Херодот и от Тукидид, Хеланик е автор на „Форонида" (митичната история на първия аргоски цар Фороней), на „Девкалиония" (митичната история на спасилия се от потопа Девкалион, елинския прародител), на „Атлантида", на етно-географски очерци, на „Троянски дела", на „Персийски дела", на „Скитски дела", на „За основавания на градове", на „Варварски обичаи" и др. Това огромно творчество е документ за достойнствата и значението на ионийската етиологическа проза в елинския духовен живот. При разбора на текстовете на Хеланик тази оценка винаги тежи. Тя се отнася, макар и повече като следствие от традиция, която вече се антикваризира, и за другите автори. Тяхното творчество е белязано обикновено от предвзет аристократически интелектуализъм, който противостои на причинното мислене, защитено от Тукидид.

Поради това фрагментите са анализирани, а изводите — поднесени с изострена предпазливост.

* * *

I 1. Текстът на схолиаста, който предшествува фрагмента на Хекатей, е следният: ὁ δὲ Τήιος Ἀνδρων φησὶ μίαν τῶν Ἀμαζόνων φυγοῦσαν εἰς Πόντον γήμασθαι τῷ τῶν τόπων ἐκείνων - βασιλεῖ, πίνουσάν τε πλεῖστον οἶνον ὀνομασθῆναι Σανάπην, ἐπειδὴ μεταφραζόμενον τοῦτο σημαίνει τὴν πόλλα πίνουσαν . . .

Анекдотичният разказ е предаден от Андрон и от Хекатей. Той е резюмиран от схолиаста след II—I в. пр. н. е., записан е в ± 500 г. пр. н. е.

за пръв път и презсъздава легендарното наследство на местното южнопонтийско население, усвоено от ионийските колонисти най-рано към VIII в. пр. н. е.

Тракийското население от Боспора до р. Сангарий (дн. Сакария) през Херодотово време е назовано витини и тини (Ф о л, Проучвания II, 16—17); през елинистическата епоха тракийският език показва известни локални особености спрямо езика на европейските траки, което личи от антропонимичните данни (L. R o b e r t, Index commenté des noms des personnes dans: N. F i r a t l i, Les stèles funéraires de Byzance gréco-romaine, Paris, 1964, 149). Това население е поставено в една етнокултурна и етно-лингвистична общност с амазонките. Реалността на представата се състои в доловените същностни разлики между йонийската култура и културата на племената от понтийско-кавказкия басейн; антитезата се подсилва у H e s y c h. σάναπτιν·οἰνοπότην, Σκύθαι. където същата глоса приобщава скитите към траките и амазонките.

Σανάπη е местно име от Малоазийска Тракия, което се включва в тракийската топонимия. У D e t s c h e w. 420 то не стои; там и самата глоса е поставена под съмнение (?).

II. 1. II 2. Двата фрагмента принадлежат към легендарната традиция от втория слой данни в епоха, т. нар. Омиров слой (Ф о л. ПИТ, 38—68), който се разполага в предколонизационния период. Брачната връзка на Орейтия, дъщерята на атинския цар Ерехтей, с Борей в Тракия е контаминирана въз основа на тракийското присъствие в Елада и Атика; тя отразява обаче и по-дълбоки културно-религиозни отношения в тракопеласгийския кръг от югозападна (по-късна) Тракия, Тесалия, Фокида и Атика с наслояващите се елини (Ф о л, Проучвания III).

III 1. Фрагментът предава устната полулегендарна традиция, усвоена от йонийците в предколонизационния период и при първите им контакти с тракийското население по южния и по западния бряг на Понта.

Най-древната версия на мита за Финей е у H e s. fr. 151, по която слепият пророк е цар на Салмидес; тя е възпроизведена от A e s c h. Eumen. 50 и от S o p h. Antig. 679, 966—967. Ферекид в разглеждания фрагмент, Хеланик (IV 16), A p o l l. R h o d. II 178—181, и A r r i a n. Bith. 20 локализират владението на Финей общо в Северозападна Мала Азия (Витиния, Пафлагония или Мариандиния).

Първата група автори възсъздават ранните представи за враждебните тракийски крайморски владетели от периода на микенска Тракия и след него, вторите изграждат генеалогията на царя на основата на връзката витини — тини в Мала Азия, като прехвърлят там локализацията на царството. В случая топонимът Θυνιάς, нос на западния бряг на Понта (дн. Ийнеадабурун) над Салмидес, е едновременно и остров при витинския бряг (S k y l. 92) и позволява изместването, което за Ферекид е без трудности, понеже етнонимът Θυνοί ще се появи в Европа за пръв път едва у X e n. Anab. VII 5,12.

Ако Ферекид „казва [H e s. fr. 52, 151]“ в шеста книга, че траките в Азия са тини и пафлагони, „а други казват“, че децата на Финей са Тин и Мариандин, то съобщенията имат стойност сега засега само като допълнение към общото състояние на тракийския етнос отвъд Боспора. При-

надлежността на мариандините към тракийските племена у Strab. VII 3,2 не предизвиква съмнение, макар че и те според него са изселници от Европа (?), както и останалите малоазийски групи.

Етнонимът Μαριανδύνοι може да влезе в тракийските езикови остатъци.

IV 1. Фрагментът предава устната полулегендарна традиция за разселването и движението на тирените (тирсените) към устието на р. Спинет на адриатическото италийско крайбрежие, оттам през града Кротон към Тирения (Етрурия, дн. Тоскана). Версията е известна и по нея миграцията се датира през втората половина на IX и в началото на VIII в. пр. н. е.

Разказът на Хеланик във „Форонида" сега позволява да се въведат нови хронологически уточнения. Съобщената династия на родоначалника Пеласг е представена освен от него и от Фрастор, от Аминтор, от Тевтамид (най-добре измежду разночетенията) и от Нанас, при който пеласгите-тирени били прогонени. Миграционната група започва движението си след края на карийската таласократия в Източното Средиземноморие и при началото на трайното елинско (йонийско) настаняване на материка и по островите.

Краят на карийската таласократия по хронологията на Diod. VII, fr. 11 е в ± 850 г. пр. н. е. най-рано, ако се приеме 1285—1275 г. пр. н. е. за време на Троянската война, и в ± 830 г. пр. н. е, ако датите на войната останат по Блеген в 1265—1255 г. пр. н. е. Първото е по-вероятно и сега (вж. хипотезата у A. F o l. Les grandes périodes de l'histoire thrace. Actes du IIe Congrès International de Thracologie, Bucarest, 1976, sous presse), защото петте поколения пеласгийска династия у Хеланик заемат ± 250-годишен легендарен период, при което царуването на митичния епоним Пеласг ще бъде върнато назад в ± 1100 г. пр. н. е. Едромащабната датировка съвпада със съобщението на Диодор, че 92 години след Троянската война пеласгите владеели морето, т. е. между 1275 и 1183 г. пр. н. е., или в ± 1190 г. пр. н. е. Към това време започва по Диодор 79-годишната тракийска таласократия, чието начало у хронографа щастливо съвпада с появата на керамиката Троя VII в 2 именно в ± 1190 г. пр. н. е. Краят на тракийската таласократия съвпада с началото на царуването на митичната пеласгийска династия вече на материка. Нейната предистория следователно лежи в тракопеласгийското разселяване в Източното Средиземноморие, когато започва компактното им обособяване в най-южните части на Балканския полуостров. Там ги откриват като реликт Херодот и Тукидид (Ф о л, Проучвания III) и по-точно, според изричните им внушения, след Троянската война в Тесалия, сиреч към края на XII в. пр. н. е. или в ± 1100 г. пр. н. е. Това изрично е посочено чрез брака на Пеласг с Менипа, дъщеря на речния бог Пеней (р. Пеней, където лежи границата между Тесалия и Беотия).

Появата на Пеней е второто стойностно сведение на Хеланик, защото, от една страна, трако-пеласгийският централен етнокултурен район е Тесалия и, от друга, защото там се извършва първият исторически засвидетелстван контакт на разселващите се елини (йонийци) с по-старото население (Ф о л, Проучвания IV, към фр. 217; по-долу IV 7).

Версията на Мирсил у Dion. Hal. I 28,4 е неприемлива; съдържащите се в нея сведения заедно с проблема за появата на името Кротоне и в Тракия са разгледани у Ф о л, Проучвания III.

IV 2. Фрагментът съдържа топонима Σάλμος, град в Беотия. Областта принадлежи към трако-пеласгийския етно-културен кръг до втората половина на IX в. пр. н. е. и затова отразената у Хеланик устна полулегендарна традиция датира Салмос в периода XII—IX в. пр. и. е. Пак с Беотия е свързан героят Σάλμος у P a u s. II 4,3 (срв. P a u s. IX 34,10 и P l i n. NH V 29).

Σαλμ-/Ζαλμ- с първа съставка в тракийски лични и местни имена (D e t s c h e w, 414), но Σάλμος като субстратен топо- и антропоним не е включен в тракийските езикови остатъци. На основание на хипотетичното езиково и сигурното културно трако-пеласгийско койне той принадлежи към тях, както и другите явно субстратни имена в тракийски като Σαλμυδησ(σ)ός.

IV 3. Фрагментът обрисува събития след Троянската война във времето на поколението след Еней, т. е. през втората половина на XIII в. пр. н. е. Основан тогава от Скамандър и Асканий, сина на Еней, троянският град Арисбе става митиленска апойкия след ± 850 г. пр. н. е. Версията на Кефалон не противоречи особено на подобна хронология, защото се разполага общо във времето на пеласгийско-тракийската талассократия до края на XII в. пр. н. е.

Градът Арисбе в Троада е действително познат в предомировия слой данни на епоса (H o m. Il. II 836, VII 13), но изворът на Хеланик е етиологическата генеалогия в устната традиция. Той се присъединява към обяснението на Кефалон, но назовава дъщерята на Тевкр не Арисбе, а Βάτεια по конектурата на Меурсиус и на Салмазиус. Тази конектура обаче се гради от двамата палеографи върху сведението в същия фрагмент, че Тевкр е критянин и на критски диалект най-приемлива ще бъде формата Βάτεια (M ü l l e r. FHistGr I, fr. 130, p. 63); четенето им се основава и на FGrHist I 4 F 24a, където по цитат на Стефан Византийски Хеланик в първа книга на „Троянски дела" съобщава Βατίεια· τόπος τῆς Τροίας ... κέκληται ἀπὸ βατείας τινός.

Възстановката е много спорна. Най-напред не е сигурно от текста на фрагмента IV 3 дали и за Хеланик освен за Кефалон Тевкр е критянин (вж. и FGrHist I 4 F 24c). Цитатът на Стефан Византийски, приведен току-що, е съмнителен и заради обърканите Βατίεια/Βατείας τινός (?), и заради другото обяснение ἢ ἀπὸ τοῦ πάτου τῶν ἱππωνήγουν τῆς τροφῆς, τροπῆι τοῦ π εἰς β ἢ ἀπὸ τῶν βάτων". което е нормална грешка. Особено трудно може да се поддържа конектурата ⟨Β⟩ άτειαν срещу всички основни кодекси, където разночетенията ἄτειαν R ἄτειν P. Β същност тези форми са най-близо до ατιας, ατις, αττις, αβης, ατια и пр. и по-добре се свързват с малоазийската езикова среда (D e t s c h e w, 8).

Във всички случаи името на града е Арисбе/Аризба. Топонимът се среща на Лесбос (S t r a b. XIII 1,21) и в Беотия (S u i d. s. v.), т. е. по територията на трако-пеласгийската общност; топоним *βατεια/*βατιεια и подобно лично име не могат да се приемат. Сигурността на заключението се увеличава и от хидронима Ἄρισβος, река в европейска Тракия, приток на Марица и „близо до траките кебрени" (S t r a b. XIII 1,21; срв. S t e p h. B y z. 119,3). Троянският Арисбе/Аризба лежи между Перкоте и Абидос на брега на Хелеспонта, както гласи изпуснатото (?) от Якоби изречение в същия фрагмент: ... μεταξὺ Περκώτης καὶ Ἀβύδου.

На Лесбос Аристбе/Аристба е дъщеря на Макар или на Мероп, в Троада — на Тевкр. И на двете места тя се свързва от генеалогистите с трако-троянския кръг чрез Дардан и чрез Александър (срв. още A p o l l. III 147). Този кръг обхваща в текста Самотраки, Лесбос и Троада от времето непосредствено след Троянската война.

IV 4. Фрагментът се датира приблизително както предишния, защото е от първа книга на Хеланиковите „Троянска дела". Допълнението на Ефор увеличава сигурността за продължителното предколонизационно съществуване на местно селище в южния край на Тракийския Херсонес назад от средата на VI в. пр. н. е.

Κρῆθότη (поправката на Диндорф е точна) е местно име, което принадлежи към трако-троянската културно-езикова среда. То не стои в компендиума на Дечев, поради което сега се включва сред тракийските езикови остатъци.

IV 5. Фрагментът се датира, както IV 3 и IV 4, т. е. във втората половина на XIII в. пр. н. е. по митографската хронология. Локализацията на Крусида и на Крусаите обаче е по аутопсия на йонийските географи в VI — начало на V в. пр. н. е. Схващането, че полуостров Палена, най-западният дял на Халкидика, „лежи отпред на Европа", произтича от представата за егейското крайбрежие у йонийците. За тях то е Европа (H e r. VII 8, 10, 50, 73, 126 и VIII 97; вж. по-долу VIII 1).

Крусида/Кросайе се разполага по източния бряг на Термейския залив. На нея се намират селищата Липаксос, Комбрия, Лиса, Гигон, Кампса, Смила, Енея (H e r. VII 123; срв. T h u c. II 79.4). Κρουσίς се явява и във формата βρουσίς у S t e p h. B y z. 186,21 и други (D e t s c h e w, 269).

Етнонимът (разночетеното κλουσαῖον A е неприемливо) Κρουσαῖον (ἔθνος) е свързан митографски у Страбон = S t e p h. B y z. 387,6 с мигдоните в „. . . ἀπὸ Κρούσιος τοῦ Μυγδόνος υἱοῦ. Представата възлиза към H e r. VII 123, 124, 127 и други автори (D e t s c h e w, 322), които локализират европейската Мигдония при Термейския залив до към ез. Болбе. Включването на крусаите в мигдонската племенна група е късна контаминация, образувана на основата на трако-троянската етно-културна общност, която е особено силна между Струмско-Вардарската област и Северозападна Мала Азия. Генеалогическата връзка сега може да се разшири с разночетенето в C o d. V e n e t.: Στρυμώ, ut A p o l l o d. III 12,3 вместо Τρυμώ като майка на Приам в S c h o l. Il. III 250, където е цитиран Хеланик (M ü l l e r, FHistGr I, p. 64).

Движението на Еней в митографска проекция отразява миграцията на племена от Азия в Европа. С областта при Термейския залив се отбелязва възловият пункт на тази миграция, която в момента е най-сигурна за тирените/тирсените (Ф о л, Проучвания III; срв. IV 1).

IV 6. Фрагментът е идентичен с H e c. 167 (= FGrHist I 1 F 167) и спада към първите йонийски описания на земите при и отвъд Хем (Ф о л, Проучвания I, 26). Мъжкият род на оронима се появява много късно, което личи от самия S t e p h. B y z. 50,8: Αἷμος, ὄρος Θράκης. λέγεται δὲ οὐδετέρως, ὡς οἱ πολλοί. Това се дължи на късно образуваната митографска стематология на Хем, който е син на Борей и на Орейтия в същия цитат.

Личното име (D e t s c h e w, 10) е несигурен белег за тракийска етническа принадлежност (V e l k o v - F o l, Studia Thracica 4, 1977, 14, n. 21).

IV 7. Фрагментът е от „Тесалийски дела" на Хеланик с конектура Ἑστιαιῶτιν за четвъртия дял на Тесалия. Тя е особено полезна за анализа.

Значението на четириделна Тесалия за тракийските дела чрез аналогията с траките (и бесите) тетрахорити е обосновано у Ф о л. Проучвания IV под 115 F 217 с 115 F 208, а мястото на Тесалия в трако-пеласгийския религиозен синкретизъм — у Ф о л, Проучвания III.

Стратиграфията на изворите за делението на Тесалия е сложна. У H o m. II. II 684—685 е съхранено делене, което се предава като „ . . . . . Μυρμιδόνες . . . καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοὶ под водачеството на Ахил. То е очевидно възпроизведено у Хеланик в изгубен текст на „Форонида" (?), който е преразказан от D i o n. H a l. I 17; там трите тесалийски област са Φθιῶτις (тази на Омировите елини), Ἀχαΐα (тази на Омировите ахейци) и Πελασγιῶτις (тази на Омировите мирмидонци). Съмнително е дали Хеланик е отразил гъкмо тази версия, но във всички случаи гридлното състояние е първоначалното и се отнася към времето до разселването на йонийците.

Четириделното състояние е факт от времето на писаната история, съобщен най-напред от ионийските генеалогисти и митографи. Сетне Хеланик е преповторен и от авторите на IV в. пр. н. е.; Аристотел извлича рода на Алевадите, приемниците на Херакъл, именно от четириделната Тесалия (FGRHist I. 452). Според S t r a b. IX 5,4 при Еол тя е била единна, а в Омирово време е „ δέκα μέρη καὶ δυναστείαι " (от коментара към каталога на корабите); твърденията са анахронични, защото отразяват късното схващане за ролята на царската власт и за преминаването от 4 към 10 фили, осъществено от Клистен в Атина.

Имената на четирите дяла показват развитието на нещата в Тесалия. Старата Ахея става Θετταλιῶτις (на запад към Епир); това означава, че Тесал, сина на Херакъл, е включил своя дял в Елада при завръщането на Хераклидите. Фтиотида не променя положението си като централна изходна земя на елините (на юг към р. Пеней), а Пеласгиотида запазва името си, т. е. съхранява етно-културното наследство (на изток към Термейския залив). Появата на Ἑστιαιῶτις е знак за елинското преосмисляне и персонифициране на трако-пеласгийската идея за богинята-майка в Хестия.

IV. 8. Фрагментът е от втора книга на „Персийски дела". Датировката му е колеблива. Текстът може да се отнася към кампанията на Мегабаз в Тракия, извършена веднага след скитския поход на Дарий I, или към кампанията на Мардоний от 492 г. пр. н. е. Ранната датировка би се основавала на хипотетичната хронология на цялото съчинение; тя е допустима заради следващия IV 9, където Τυρόδιζα независимо дори от локализацията на S t e p h. B y z. 642,18 .. μετὰ Σέρριον (ум. Макри), регионално стои близо до H e r. VII 25,2 εἰς Τυρόδιζαν τὴν Περινθίων "; в същност в приведения от Стефан Византийски откъс на Хеланик местонахождението на Тиродиза не се посочва изрично.

По-късната датировка би отнесла фрагмента към похода на Ксеркс от 480 г. пр. н. е., защото и у T h u c. I 61,4 е посочена Στρέψα в Мигдония на север от Терме; при това положение топонимът може да се появи у Хела-

ник в описанието на делата на Ксеркс в югозападна Тракия, в района на Солунския залив и в Мигдония. Трудността се състои в това, че Н е г. VII 123, 124, където тези дела са описани и имената на много градове — съобщени, не споменава Стрепса. Пасажът на Тукидид възстановява действията на атиняните срещу Аристей, т. е. срещу потидейците и пелопонесците, в 432—430 г. пр. н. е. По силата на съглашението им с Пердика царят идва от Македония, стига Берое и оттам — Стрепса. Топонимът обаче се появява в текста на Тукидид само заради конектурата на Pluyger ἐπὶ Στρέψαν вместо ἐπιστρέψαντες на всички кодекси (срв. изданието на Smith).

За предпочитане е първата датировка със съответстващата ѝ локализация по Н е г. VII 25,2 за Тиродиза. Стрепса не стои в компендиума на Дечев, което следва да се поправи.

IV 9. Датировката и локализацията са посочени при IV 8. Локализацията по Н е г. VII 25,2 изглежда сигурна, защото градът е споменат при подготовката на Ксерксовия поход, но не — и сред превзетите или преминатите от царя места (срв. Н е г. VII 58 и 59, където при н. Серион са посочени само Сале и Зона).

Четенето на името от Майнеке е най-приемливо и е предадено у D e t s c h e w, 531 (с други данни за локализацията).

IV 10. Фрагментът е от „Скитски дела" и е откъс от устната легендарна традиция за хиперборейте; той спада към текст, в който е включен и IV 20.

Митът за хиперборейте е еденическа легенда от типа на тази за Елисейските полета. Ранната версия е у Омирическите химни (Humbert, 1936), P i n d. Olymp. III 16 и 31, P i n d. Pyth. X 29 и е отразена у Н е г. IV 13 и 32 сл. Тази версия е създадена в ионийската анкетна литература през ранния колонизационен период, но съдържа косвени сведения за (етно-?) религиозната връзка между далечния североизток и югозапада при Делфи от времето преди VIII—VII в. пр. н. е. Митът се затвърдява в класическата литература и се възпроизвежда в по-късната. Хиперборейски жрец на Аполон е Абарис (FGrHist I 1 34 F 1), който у Свидас е Ἄβαρις, Σκύθης, Σεύθου υἱός или трак, роден в Скития. P a u s. I 4,4 съобщава, че ἐξ Ὑπερβορέων λέγουσιν ἐλθεῖν, Ὑπέροχον καὶ Ἀμάδοκον, т. е. херои в Делфи (Λαόδοκος у P a u s. X 23,2 и Λαοδόκη у Н е г. IV 33).

Фрагментът на Хеланик е най-ранната възможност да се свърже митът за хиперборейте с тракийското етно-културно присъствие на североизток от Буг (вж. очевидния реликт у P l i n. HN VI 21 за Imadochi сред племената circa Maeotim et Ceraunios). Фрагментът се разполага добре сред „скитските" откъси на перигезата на Хекатей (1 F 189: Ματυκέται, 1 F 190, Μυργέται = Tyrgetai и 1 F 188 Καρδησσός, за които вж. Ф о л. Проучвания I, 22). Ἀμάδοκαι/Ἀμάδοκος принадлежат към кръга на царските имена у одрисите (данните у D e t s c h e w, 15—16) и поради това са равностепенни със Севтовия син Абарис.

Името на племето не стои в компендиума на Дечев, но с колебание може да се постави като архаизиран етноним.

IV 11. Фрагментът е от „Основавания" [на племена и градове], които, изглежда, имат повече антикварски и етнографски, отколкото географски характер (FGrHist I, 1, 454). Датировката му е, доста сигурно, към края на VI в. пр. н. е., защото текстът се обвързва с аналогични сведения на Хекатей

за пеоните (FGrHist I 1 F 154). По всяка вероятност и сравнението у Хеланик е спрямо пеоните. То потвърждава общия бит между племенните групи.

IV 12—14. Трите фрагмента са от „За основаването на Хиос" и понеже третират лемноските синтии,се разглеждат заедно.

Първото споменаване на Σίντιες е у H o m. Il. I 593—594 (прил. II 1). В стиховете се поднася разказ от периода на образуването на гръцката митология през микенската епоха: Хефест, хвърлен от Зевс, паднал на Лемнос, където синтиите го прибрали и спасили. В схолиона (прил. II 2) разказът, чийто герой е Хефест, се гради с център Лемнос, защото островът е седалище на пирати, следователно — там се произвежда оръжие, събират се ковачи, открит е огънят (IV 13). Тази версия на митологизувания архетип от XVI—XII в. пр. н. е. е от периода на морските грабежи и разбойничества след Троянската война, на които били подложени елини и варвари от островите и от крайбрежията (по T h u c. I 5, 1—3). Възстановката на Тукидид е отразена в коментара на Порфирий (III в. пр. н. е.), който е съхранен у схолиаста (прил. II 2). У Хеланик е възпроизведена същата версия от времето на таласократиите по ± 850 г. пр. н. е. (срв. IV 1).

През този период общата характеристика на морските грабители и заниманията на островните жители съдържат определящи етнокултурни белези. Σίντιες, както личи от коментаторите в схолиона, са причиняващи вреда, понеже грабват девиците в Браурон (Филохор) или понеже, бидейки магьосници, откриват отровни треви (Ератостен), или понеже изработват бойни оръжия и първи изнамират пиратството, което е все еднакво лошо (Порфирий). Омир не определя етнически жителите на острова. Филохор ги нарича пеласги поради твърдо съхраняващата се представа за разположението на пеласгите в островния свят и по материка (картата им по писмени данни у Ф о л. Проучвания III); те стоят и на Лемнос по H e r. VI 137 и 138 (с цитат на Хекатей). Изворът на Филохор е Херодот. Характеристиката на синтиите като пирати, магьосници, лечители, производители на бойни оръжия и откриватели на огъня ги приобщава към (трако-) пеласгийското културно единство.

В схолиона е предадено и движението на синтиите към Атика, към дема Браурон. Тук изворът отново е H e r. VI 138 с цитата от Хекатей. Цялата миграция на север и запад е доловена от Херодот и от Тукидид, които заварват (трако-) пеласгите като анклави в Атика, Халкидика и Хелеспонта през V в. пр. н. е. (Ф о л, Проучвания III). Грабването на девиците е религиозен сюжет, който лежи в тъканта на по-късната идея за Артемида, елинското преосмисляне и персонифициране на трако-пеласгийската богинямайка. Епитетът, произведен от името на дема, е запазен като реликтово женско име в династията на едоните (T h u c. IV 107,3).

Второто споменаване на синтиите е у H o m. Od. VIII 294 (прил. II 3), което се датира и анализира по същия начин. Фрагментът IV 12 е втора част на схолиона; първата му част е в прил. II 4. Там синтиите се определят като Θρᾳκῶν γένος с буквално същата характеристика, каквато Филохор отрежда на пеласгите. Хеланик е този, който информира, че синтиите са траки, а в схолиона се дава по-късната, получена чрез естествена ретроспекция представа за тракопеласгийската общност. Догръцкото население на Лемнос прочее в историографията се смята или за пеласгийско (Хекатей — Херодот — Филохор) или за тракийско (Хеланик-схолиаста).

Целият текст на схолиона към H o m. Od. VIII 294 (прил. II 4) с фрагмента IV 12 с силен и с наблюденията върху езика на синтиите. Те са ἀγριοφώνους, сиреч βαρβάρους, които стават μιξέλληνες. Термините съответствуват на констатациите на H e r. I 57, 1—3 за варварския език на пеласгите в Халкидика и в Хелеспонта и на T h u c. IV 109,4 за двуезичните варвари-микселини в Халкидика. Процесът е закономерен и на Лемнос завършва с колонизацията на Милтиад Младия, който в края на VI в. пр. и. е. заселва там атински клерухи (H e r. IV 145, V 26).

Третото споменаване на синтиите е у Анакреон в последния абзац на схолиона към посочения вече стих на „Одисея" (прил. II 5), където те са двойно определени и като кимерийци. Живял при Поликрат на Самос, постът свързва във втората половина на VI в. пр. н. е. чутото за лемноските пирати със северните нападатели на Мала Азия. Този цитат и фрагментът под IV 13 допълват картината на етно-културното и етнонимическото състояние на острова в периода до края на VI в. пр. н. е. Смущение предизвиква IV 14 с прил. II 6 заради твърдението на схолиаста, че тирсените обитавали най-напред острова. Изворът на схолиаста към A p o l l. R h o d. I 608 с T h u c. IV 109,4, където „. . . τῶν καὶ Λῆμνόν ποτε καὶ Ἀθήνας Τυρσηνῶν οἰκησάντων . . .". Вмъкването на етнонима на тирсените е оправдано и не променя общата ситуация на трако-пеласгийското разположение.

Късната група извори е представена обобщено от Страбон. В VII fr. 46 той слага знак за равенство между Омировите Σίντιας и Σιντοί, които той въвежда по T h u c. II 98,1, A r i s t. De mirab. auscult. 800a, 27 и T i t. L i v. 42, 51, 2. Тези автори обаче локализират Σιντοί над бисалтите. S t r a b. X 2,17 изправява Σίντιες със Σιντοί, като усложнява грешката си със Σαπαῖοι = Σιντοί = Σίντιες (сапеите у H e r. VII 110 са срещу Тасос, у S t r a b. XII 3,20 — при Абдера) и със Σαῖοι = Σιντοί = Σίντιες (сапеите у Архилох в D i e h l. Anth. lyr. 3^3, fr. 6; Schol. ad A r i s t. Pax 1298).

Контаминацията на Страбон между Омировите синтии и Тукидидовите синти (с последвалите го автори) служи за основа на широко разпространената теория за преселването на синтите от Струмската долина на Лемнос. Хипотезата на [Frick] K r e t s c h m e r. Glotta, 30, 1943, 117, че Σίντιες = Σινται = [морски] грабители, колебливо се приема от D e t s c h e w. 446, но е най-вероятна. Трако-пеласгийският субстрат по островите и в Югозападна Тракия е достатъчна причина да се появят сходни етноними, съдържащи трайни белези на живота и бита на племенните групи, на няколко места. Съвсем не е необходимо да се антиципира и обратно движение от Лемнос до Струма, за да се появи и там аналогичният или близкият етноним. Единственото, което се долавя в изворите, е изтласкването на (трако-) пеласгите на север и на запад от елинските колонисти и заселници. Това обстоятелство може най-много да породи хипотетични доводи за евентуално озвучаване на стар етноним в периферията на елинския свят.

IV 15. Фрагментът е от „Варварски обичаи", но е със сложна структура и очевидно не принадлежи изцяло на възможния етно-географски логос на Хеланик за гетите.

Първото изречение съдържа позоваване на H e r. IV 95,1, определението на Залмоксис като „скит", което е излязло под перото на Фотий-

Свидас в духа на следантичната обобщена представа за скитския етнос, и погрешното елинско тълкуване на учението τὸν ἀθάνατον εἶναι τὴν ψυχὴν вместо ἀθανατίζουσιν , за което ще стане дума по-нататък. Второто изречение е цитат на Мнасей, в който разночетенията не създават трудности; без съмнение се предпочита Κρόνον на Фотий и на Свидас пред χρόνον ET заради уранския характер на божеството в елинската му литературна нагласа към класическия пантеон.

Трето — седмо изречение са фрагмент на Хеланик.

Осмото повтаря почти напълно H e r. IV 95,1 като λέγουσι δὲ τινες на Фотий-Свидас са елините по бреговете на Хелеспонта и на Понта у Херодот. Деветото изречение е точно извлечение от H e r. IV 96, където е сторен забележителният извод за много по-голямата древност на Залмоксис спрямо Питагор. Трудно е да се каже кому принадлежат десетото и единадесетото изречение. Обичаят да се устройват жертвоприношения е малко по-различен и по-богат от описания у H e r. IV 94 за гетите (травсите и живеещите над крестоните), а теризите Херодот въобще не познава. Τέριζοι (Τερέτιζοι на Фотий) са несъмнено Τριζοὶ ἔθνος πρὸς νότου ἀνέμου τοῦ Ἴστρου. Ἑκαταῖος Εὐρώπῃ (S t e p h. B y z. 634,11 = FGrHist I 1 F 171), които D e t s c h e w, 496 и 527 разграничава (??); етнонимът повече не се споменава. Κρόβυζοι са известни на Хекатей под същото име и със същата локализация като теризите (S t e p h. B y z. 385,11 = FGrHist I 1 F 170), но H e r. IV 49,2, изглежда, ги постави по̀ на запад, като определя землището им с вливащите се в Истър Атрис (дн. Янтра), Ноес (запазен в по-късния топоним Нове) и Артанес (?); вероятното е, че Херодотовите информатори са схващали разпространението на популярния етноним върху по-обширна територия в хинтерланда на Одесос — Калатис, където той е най-добре засвидетелстван (D e t s c h e w, 268). Може да се допусне, че текстът в десетото и в единадесетото изречение принадлежи изцяло на Хеланик, понеже племената са известни на йонийските географи.

Хеланик следователно е оставил у Фотий — Свидас трето-седмо и десето и единадесето изречение от приведения фрагмент.

В сведенията на автора се съдържат две версии за Залмоксис и за неговата религиозна доктрина. Едната произхожда от елинските колонисти и обяснява действията на Залмоксис с неговата елинизация при Питагор. Тази версия е предадена с думите на Хеланик ὅτι Ἑλληνικός τε γεγονώς и е с изрично уточнен паралел у H e r. IV 95,1. Елинската версия се образува постепенно след края на VII в. пр. н. е., но в края на VI в. пр. н. е. тя е окончателно изградена с подмяната на вярата в безсмъртието с вярата в безсмъртието на душата, проповядвана от прочулия се тогава Питагор. Критичното мислене модернизира и рационализира, но същевременно изменя понятията, като свързва персонифицирания култ с действителни исторически лица. Тази интелектуална предпоставка се допълва, изглежда, и от политическа, понеже колонистите виждат сами опита и опитите на гетските племена да създадат военноадминистративни организации именно в течение на и към края VI в. пр. н. е. (Ф о л. ПИТ, 75—78). Появата на политически партньори е обяснено отново с ролята на елинизирания Залмоксис сред „водещите жалко съществуване траки“ (H e r. IV 95). Политизирането на информацията е възприето и у S t r a b. VII 3,5 и VII 3,11 (без да се пренебрегва и P l a t. Charm. 156d, 158b), където е изложено състоянието на нещата при Биребиста и при неговия съветник Декеней, ма-

гьосник и наследник на Залмоксис. Същият характер на сведенията се запазва чак у I o r d. Get. 39, който създава родословие на царе-ерудити при гетите: „. . . et Zeutam prius habuerunt eruditum, post etiam Dicineum, tertium Zalmoxen. . .“ (D e t s c h e w, 181, предполага, че Зевта е бащата на Абарис, хиперборейския жрец на Аполон); тези персонажи I o r d. Get. 40, или по-точно неговият извор Дион Хризостом поставя сред гетските Tarabostesei или Pilleati „. . . ex quibus eis et reges et sacerdotes ordinabantur“.

В същност именно политическата характеристика на Залмоксис е общото между елинската и тракийската версия. Тракийската версия е осъзната от H e r. IV 96, където авторът датира Залмоксис много години преди Питагор. Реалността на извършеното от него за гетите се въплъщава в култа, понеже те вярват, че като умрат, ще отидат при Залмоксис (H e r. IV 94). Вярата в безсмъртието за разлика от вярата в безсмъртието на душата е демократизация на древната, но винаги жива в Тракия идея за царя-жрец-бог. Тази демократизация в северния район на хиперборейския диагонал е единствено в тракийската религия явление; в този смисъл и Ζαλμόξιν δαίμονα у Херодот е относително верна елинска интерпретация, понеже наблюдателят не е в състояние да прозре допитагорейския тракийски орфизъм като държавно-религиозна система.

Доктрината се образува в периода на Микенска Тракия като хтонично-соларно учение. Хтонизмът е подчертан, макар и косвено, в разказа за пещерата на Залмоксис, соларността — в начина, по който пратеникът се изпраща при него. Изразът у H e r. IV 94 οἱ δὲ αὐτῶν τὸν αὐτὸν τοῦτον (т. е. Залмоксис) ὀνομάζουσι Γεβελέϊζιν може с предпазливост да се използува за характеристика на соларния облик на култа по конектурата на C. P o g h i r c. Considérations philologiques et linguistiques sur Gebeleizis, Thracia II, 1974, Sofia, 357—360. Поглрк смята, че разночетенията в кодексите Γεβελέϊζιν/Γεβελεῖζιν/βελέϊζιν се дължат на грешката на преписвачите, които вместо ν поставят υ. Поради това от архетипа εβελειζιν може да се образува формата *Νεβελειζιν, или бог на бурята, уранско божество. Нова проверка на кодексите на Херодот (вкл. и възможното νομίζουσι вместо ὀνομάζουσι Γεβελέϊζιν) е наложителна, но във всички случаи οἱ δὲ αὐτῶν . . . ὀνομάζουσι у H e r. IV 94 показва, че това божеско име хапакс е към края на VI в. пр. н. е. вече на изчезване.

Допустимо е то именно да е отглас от епохата на образуването на доктрината през втората половина на II хил. пр. н. е. Предположението би се подкрепило от обстоятелството, че Залмоксис е със съставка Ζαλμ-, Ζελμ-, която е позната и от глосата ζαλμός, влиза в многобройни двусъставни местни и лични имена и с от по-късните фази на развитието на тракийския език (за глосата вж. Г е о р г и е в ТЕ, 14 — 15, и D e t s c h e w, 175, с коментара; Ζαλμ-, сближено с Γερμ-, Γαρμ-, Ζαρμ- (??) в значение на „горещо, топло“ вж. у K. V l a h o v. Die Vertretung der indo-europäischen Ā und Ē im thrakischen, GSU — FZF 60, 1966, 106—107, № 7—3,4).

IV 16. Съдържанието на фрагмента в частта му за Финей и за локализацията на царството е изчерпано под III 1 с изворите и датировката. Хеланик поставя отново владенията на Финей в Мала Азия (Пафлагония);

тук схолиастът е написал по-ясно двете противоположни мнения, отколкото в схолиона към A p o l l. R h o d. II 181 и разночетенията не променят смисъла.

В коментара е изложена пълната митична генеалогия на Финей, който се оказва седмо коляно от рода на Фойникс. Свързването на Финей с Хелиос е по-важно за соларно-хтоничната тракийска религия и за мястото на царя-жрец-бог в нея, отколкото елинската идея за ослепяването, което изостря пророческия дар чрез самовглъбяване.

IV 17. Фрагментът е от втора книга на „Форонида" и е откъс от предисторията на аргоските царе. Устната полулегендарна традиция едновременно представлява отглас от военно-политическата действителност по крайбрежието на Микенска Тракия в персонажа на бистонския цар Диомед (Ф о л, ПИТ, 41—42) и сблъсъкът между местното население и колонистите през VIII—VII в. пр. н. е.

Историята на разкъсания от конете на Диомед Абдер е част от осмия подвиг на Херакъл, който изпълнил повелята на микенския владетел Евристей и докарал същите коне в Микена.

IV 18. Фрагментът е от „Троянски дела" и се привежда за пълнота на документацията за Кабасос, който йонийските географи поставят след Омир освен в Кападокия в Ликия (Киликия според конектурата на Щурц за текста на Хеланик) и в Тракия. Проблемът е разгледан у Ф о л. Проучвания I, 23.

IV 19. Фрагментът е от „Троянски дела". По легендарната хронология основаването на града се отнася към дарданската (и фригийската) миграция в Мала Азия. В текста сведенията от предомировия слой данни са митологизувани.

Θύμβρα е топоним — място в Троада (дн. долна Тимбрек) у H o m. Il. X 430. Θυμβραῖος е троянски персонаж у H o m. Il. XI 320 сл. и у E u r. Rhes. 224. Местният бог е Аполон, посочен у E u r. Rhes. 508 с епитета Θυμβραῖος, което е късен отглас на соларния облик на култа от времето на заселването.

Друг топоним е θύμβριον, град във Фригия с неустановено местонахождение (при дн. Улу-Бунар-Дервент или край дн. Ишакли), споменат у X e n. Anab. I 2, 13.

Местните и личните имена (с епитета) не стоят в компендиума на Дечев, което противоречи на неговия принцип на подбор. Те могат да се поставят сред тракийските езикови остатъци с разночетенията и особено с онова на самия Хеланик както заради възможното θυν-, θυμ-βρα/θυν-, θυμ-βρια (срв. местността Тъмбра между Брацигово и Пещера с тракийско укрепено селище), така и заради сходната историко-културна среда на Тимбрион с Югозападна Тракия. Текстът на Ксенофонт гласи: . . . εἰς θύμβριον, πόλιν σικουμένην. ἐνταῦθα ἦν παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἣ Μίδου καλουμένη τοῦ φρυγῶν βασιλέως, ἐφ ᾗ λέγεται Μίδας τὸν Σάτυρον θηρεῦσαι οἴνῳ κεράσας αὐτήν.

Съвпадението с H e r. VIII 138, който предава същата история за градините при пл. Бермий в европейска Бригия, е поразително. Проблемът е третиран у Ф о л. Проучвания IV; вж. по-долу X 1.

IV 20. Фрагментът е от „Скитски дела". Проблемите около мита за хиперборейте са разгледани под IV 10. Срв. по-долу VI 1.

V 1. Фрагментът е най-вероятно от „За делата на Лампсак“ (по Свидас, докато по Плутарх съчинението е „Лампсаке“ — ?). Текстът на Харон съдържа устен разказ от времето на началото на елинската колонизационна миграция след края на карийската таласократия (вж. под IV 1). Той внася яснота по начина и етапите на заселването на ойкистите в другоплеменната им среда. Може да се съжалява, че досега фрагментът не е използуван при описанията на колонизацията по тракийските крайбрежия в Европа и Мала Азия.

Заверено старинно наименование на Лампсак е Πιτύεια, което по тълкуването у S c h o l. A p o l l. R h o d. I 933 произлиза от тракийската глоса πιτύη = θησαυρός с обяснението θρᾷκες γὰρ τὸν θησαυρὸν πιτύην λέγουσ. Името е съобщено още от H o m. Il. II 829, от S t r a b. XII 589, където е предадена формата Πιτυόεσσα/πιτυουσα от S t e p h. B y z. 410, 15, който го извежда от гръцкото πίτυς.

Няма основание да не се приеме тракийският етно-културен облик на областта на Лампсак до колонизацията и в компендиума на D e t s c h e w. 372 освен глосата ще трябва да се включат името на селището и етнонима Πιτυοεσσηνοί, който образува двойно име с Βέβρυκες, митичното население на Витиния у A p o l l. R h o d. II 98. Μάνδρων е вероятно тракийско (D e t s c h e w. 285 — Μανδρος).

V. 2 Фрагментът принадлежи към предишния разказ. В него се съдържа топонимът Βεβρυκία, земята на бебриките, обитателите на Лампсакенската територия през доколонизационния период. Топонимът се включва в тракийските езикови остатъци.

V 3. Фрагментът е от „Анали“ на Харон (според поправката на Кайбел в изданието на Атеней, III, 1925). Текстът е анекдот, общо място в морализаторската литература. Изразът на Атеней τὰ ὅμοια ἱστόρησε , с който започва разказът, е връзка с предишния за изнежените сибарити.

Името на предводителя на бисалтите (за тях у D e t s c h e w. 70 — 71) е тракийско и съгласно поправката на Кайбел, възприета от D e t s c h e w. 328, е Νάρις.

Предполагаемите реални военно-политически събития са възстановени от Ф о л, ПИТ, 101—103.

VI 1. Фрагментът е от „Каталог на етносите“ на Дамаст и се привежда за пълнота на документацията към откъсите на Хеланик за хиперборейте (IV 10 и IV 20). Посочената в текста легендарна локализация на хиперборейте (срв. FGrHist I 1 F 193 и 194 с коментара и H e r. IV 32—33) остава без последствия независимо от споменаването на иседоните. Те са известни на H e r. I 201 като южни съседи на масагетите, които живеят „от тази страна“ на Аракс. Но Аракс у Херодот е наименование, което се отнася към Окс или към Яксарт, или към долното течение на Волга.

VII 1. Фрагментът е от „Генеалогии“ на Симонид и принадлежи към митологизуваното родословие на Атина. Дъщерите на Итона в същност са три: Атина (срв. P a u s. IX 34,2 за Атина Итония, която има свой храм в Коронея), Хромия, съпруга на Ендимион (P a u s. V 1,3) и Йодама. Митологизацията на родословието е в духа на рационализирането на култовете през VI и V в. пр. н. е.

*Ἰωνίς/ Ἰωνία са имена на Атина у тесалийците. Божеското име принадлежи към докласическия, трако-пеласгийски етнокултурен кръг в

Атика, Тесалия и Тракия. То се появява като топоним отвъд Хем у Хекатей (FGrHist I 1 F168), в Итон, град в Тесалия (S t e p h. B y z. 342, 5) и на други места (D e t s c h e w, 219), но възхожда към H o m. Il. II 696 Ἴτωνα τε μητέρα μήλων .

VIII 1. Фрагментът е от „Сингенеи" на Андрон и отразява възхождащата към ранноколонизационния период космогонична представа за четирите дяла на земята. Тази представа произтича от идеята за четиристепенния цикъл в религиозното мислене на (трако-) пеласгийския етнокултурен субстрат.

Двете дъщери на Океан са епоними на двете полукълба у H e s. Theog. 357, у H e r. IV 45 жените-епоними са три, а на Хекатеевата карта стоят вече четирите дяла с четирите крайни народа (FGrHist I. 481).

Тракия невинаги е сочена като епоним на четвъртата квадранта, но представата за голямата северна страна се образува в Омировия слой данни и е засвидетелствувана в космогоничната устна традиция, отразена късно у S t e p h. B y z. 316, 9: Θρᾴκη . . . ἀπὸ Θρᾴκης νύμφης Τιτανίδος, ἀφ᾽ ἧς καὶ Κρόνου Δόλογκος.

В предомировия слой данни етнонимът е отнесен само към обитателите на Хелеспонта и за техните вождове под Троя (H o m. Il. II 844—850 и XX 484—487), откъдето се разпространява над останалите племенни групи. Разпространяването му става през до- и ранноколонизационния период. Това наблюдение съвпада с вложената в цитата от Стефан Византийски представа за сина на Кронос и на нимфата Тракe Долонк, епоним на долонките от Тракийския Херсонес. Очевидно от този район на север започва да се измества територията на географското наименование, за да отстъпи по егейското крайбрежие на Εὐρώπη.В този случай географската гледна точка е Азия, от която в същност преминава самата Европа от познатия мит. Следователно анонимността постепенно изчезва в субмикенския период и след него от югоизток към северозапад така, както сам H e r. IV 45 е описал явлението (срв. IV 5).

Изместването на територията на географското понятие Тракия на север върви успоредно с успеха на колонизацията, но не по цялата дължина на егейската крайбрежна ивица. Терминът Тракия се задържа в някои пунктове, особено в областта на устията на Вардар—Струма, през V в. пр. н. е. Тълкуването трак Ebrōpa йон.-ат. Εὐρώπη = равнина с близки планини на K. V l a h o v, Die thrakische Herkunft des Namens Europa, Bulgarian Historical Review, 3, 1976, 52—60, което е езикова хипотеза, има известни основания в изворите, ако се мисли в духа на приведения анализ.

VIII 2. Фрагментът е от „Сингенеи" на Андрон. Текстът му е част от по-голям разказ (FGrHist I 1 10 F 1); тук се съдържа в последното изречение. Изворът е атидографски.

Фрагментът възстановява митологизираното родословие на Евмолпидите. В него се съобщават петте поколения до Евмолп, който основал елевсинските мистерии. Според Фотий възможни са две сематологии на Евмолп с различни прародители: по едната той произхожда от едноименника си тракиец ἀπὸ Εὐμόλπου τοῦ θραικός или е син на Музей, по другата е или от рода на тракиеца Евмолп, или е син на Аполон и Астикома, или — на Музей и Диопа (FGrHist I 1, 481 — 482).

Тракийското обкръжение на Евмолп в шесто поколение е посочено изрично във фрагмента на Акестодор. В откъса, общо взето, добре се пред-

ставя сложната етно-културна обстановка в Атика, където при автохтонните жители дошли на помощ траките с Евмолп за Ерехтеевата война. Това сведение допълва казаното за трако-пеласгийската съставка на населението от полуострова.

IX 1. Фрагментът е от „Генеалогии" (за Τραγωιδούμενα вж. FGrHist I 1, 484) на Асклепиад. Привежда се за пълнота на документацията към Рез, понеже не е поставен в компендиума на Дечев (D e t s c h e w, 395—397) и не е въведен в обръщение. Разночетенията позволяват да се оформи само относително стабилен текст за възстановка на етимологизациите.

X 1. Фрагментът на Бион е песимурен и се съдържа в последното изречение. Локализацията на извора Ἴννα (D e t s c h e w, 216) у Ф о л, Проучвания към фр. 75a по същия текст на A t h e n. II 45c е между медите и пеоните на пл. Керкине за V—IV в. пр. н. е. Тя се основава на предишния откъс на Теопомп за оцеляването на Силена от същия (?) извор, но е допустима при положение, че след ὑπὸ μέθους ἠθέλησεν издателят поставя горна точка, т. е. две точки, както е сторил при FGrHist I 2 105 F 75a. Тук обаче горната точка липсва и текстът трябва да се провери отново в кодексите, понеже в такъв случай предложената хипотетична локализация ще отпадне.

ПРИЛОЖЕНИЕ I.

ФРАГМЕНТИТЕ НА ГЕНЕАЛОГИСТИТЕ И НА МИТОГРАФИТЕ — СТАРОГРЪЦКИ ТЕКСТ

(Редът, номерацията и правописът са по F Gr Hist I I с изключение на фрагментите на Харон)

I. HEKATAIOS

1.

34 (S. 15 — 16): SCHOL. APOLL. RHOD. II 946: ἐπεὶ δὲ οἱ μέθυσοι σανάπαι λέγονται παρὰ Θραιξίν, ἢ διαλέκτοι χρῶνται καὶ Ἀμαζόνες, κληθῆναι τὴν πόλιν ⟨Σανάπην⟩*, ἣ πεσοῦσα κατὰ φθορὰν Σινώπην. ἡ δὲ μέθυσος Ἀμαζὼν ἐκ ⟨ταύτης⟩** τῆς πόλεως παρεγένετο πρὸς Λυτίδαν, ὥς φησιν Ἑκαταῖος.

. . . . . .

*Σανάπην KEIL** ταύτης JAC.

II. AKUSILAOS

1.

30 (S. 55): SCHOL. HV HOM. OD. ξ 533: Ἐρεχθεὺς ὁ τῶν Ἀθηναίων βασιλεὺς ἴσχει θυγατέρα τοὔνομα Ὠρείθυιαν* κάλλει διαπρεπεστάτην. κοσμήσας δὲ ταύτην ποτὲ πέμπει κανηφόρον θύσουσαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῇι Πολιάδι Ἀθηνᾶι. ταύτης δὲ ὁ βορέας ἄνεμος ἐρασθεὶς λαθων τοὺς βλέποντας καὶ φυλάσσοντας τὴν κόρην ἥρπασεν. καὶ διακομίσας εις Θράικην ποιεῖται γυναῖκα. γίνονται δὲ αὐτῶι παῖδες ἐξ αὐτῆς Ζήτης καί Κάλαις, οἱ καὶ δι Ἀρετὴν μετὰ τῶν ἡμιθέων εἰς Κόλχους ἐπὶ τὸ νάκος ἐπλευσαν ἐν τῇι Ἀρυοῖ. ἡ δέ ἱστορία παρὰ Ἀκουσιλάωι.

. . . . . .

*Ὠρείθυιαν DINDORF ὠρίθυαν SCHOL.

2.

31 (S. 55): APOLLODOR. BIBL. III 199: Ὠρείθυιαν δὲ παίζουσαν* ἐπὶ Ἰλισσοῦ ποταμοῦ ἁρπάσας βορέας συνῆλθεν· ἡ δὲ γεννᾶι θυγατέρας μὲν Κλεοπάτραν καὶ Χιόνην, υἱοὺς δὲ Ζήτην καὶ Κάλαιν πτερωτούς, πλέοντες

σὴν Ἁρπυίας ἀπέθανον. ὡς δὲ Ἀκουσίλαος λέγει, περὶ Τῆνον ὑφ' Ἡρακλέους ἀπώλοντο.

. . . . . .

* παίζουσαν STAVEREN περῶσαν BIBL.
** καὶ HERCHER.

III. PHEREKYDES

1.

27 (S. 68): SCHOL. APOLL. RHOD. II 181: γαίηι βιθυνίδι πείσματ' ἀνῆψαν. ἔνθα δ' ἐπάκτιον οἶκον Ἀγηνορίδης ἔχε Φινεύς]ὅτι δὲ ἦρχεν ὁ Φινεὺς μέχρι τοῦ βοσπόρου Θρακῶν πάντων τῶν ἐν τῆι Ἀσίαι-εἶσι δὲ οὗτοι βιθυνοί τε καὶ Παφλαγόνες-Φερεκύδης ἐν τῆι ς φησί . . . παῖδας* δὲ αὐτοῦ φασι γενέσθαι Μαριανδυνόν καὶ Θυνόν· καὶ ἀπὸ μὲν Θυνοῦ Θυνηίδα. ἀπὸ δὲ Μαριανδυνοῦ προσαγορευθῆναι λέγουσιν.

. . . . . .

*INTER φησί ET παῖδας HES. F 52, 151; AD APOLL. RHOD. II 177 SQQ.

IV. HELLANIKOS

1.

4 (S. 108 — 109): DIONYS. HAL. AR I 28: τούτωι τῶι λόγωι πολλοὺς καὶ ἄλλους συγγραφεῖς περὶ τοῦ Τυρρηνῶν γένους χρησαμένους ἐπίσταμαι, τοὺς μὲν κατὰ ταὐτά (WIE HEROD. I 94), τοὺς δὲ μεταθέντας τὸν οἰκισμὸν καὶ τὸν χρόνον . . . (3) Ἑλλάνικος δὲ ὁ Λέσβιος τοὺς Τυρρηνούς* φησι Πελασγοὺς πρότερον καλουμένους, ἐπειδὴ κατώικησαν ἐν Ἰταλίαι, παραλαβεῖν μὲν νῦν ἔχουσι προσηγορίαν. ἔχει δὲ αὐτῶι ἐν Φορωνίδι ὁ λόγος ὧδε· " τοῦ Πελασγοῦ τοῦ βεσιλέως αὐτῶν καὶ Μενίππης τῆς Πηγειοῦ ἐγένετο Φράστωρ**, τοῦ δὲ Ἀμύντωρ, τοῦ δὲ Τευταμίδης***, τοῦ δὲ Νάνας. ἐπί τούτου βασιλεύοντος οἱ Πελασγοὶ ὑπ' Ἑλλήνων ἀνέστησαν, καὶ Σπινῆτι ποταμῶι ἐν τῶι Ἰονίωι κόλπωι τὰς νῆας καταλιπόντες Κρότωνα πόλιν ἐν μεσογείωι εἷλον, καὶ ἐντεῦθεν ὁρμώμενοι τὴν νῦν καλεομένην Τυρσηνίην ἔκτισαν . (4) Μυρσίλος (III) δὲ τὰ ἔμπαλιν ἀποφαινόμενος Ἑλλανίκωι τοὺς Τυρρηνοὺς φησιν, ἐπειδὴ τὴν ἐξέλιπον, ἐν τῆι πλάνηι μετονομασθῆναι Πελαργούς,**** τῶν ὀρνέων τοῖς καλουμένοις πελαργοῖς εἰκασθέντας, ὡς κατ' ἀγέλας ἐφοίτων εἴς τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν βάρβαρον· καὶ τοῖς Ἀθηναίοις τὸ τεῖχος τὸ περὶ τὴν ἀκρόπολιν τὸ Πελαργικὸν***** καλούμενον τούτους περιβαλεῖν.

. . . . . .

* τυρρηνικοὺς BA ** φάστωρ B
*** Τευταμίης TUMPEL Τευταμίας APOLL. BIBL. II, 47
**** πελασγοὺς B B***** πελασγικόν B B.

2.

16 A) (S. 110): STEPH. BYZ. S. Σάλμος πόλις Βοιωτίας. ης οἱ πολῖται Σαλμώνιοι*, ὡς Ἑλλάνικος ἐν β Δευκαλιωνείας.

. . . . . .

* σαλμόνιοι V σαλμόνιον P
〈ὑπὸ Σάλμωνος〉?

3.

24 B) (S. 113): STEPH. BYZ. S. Ἀρίσβη· πόλις τῆς Τρωάδος, Μιτυληναίων ἀποικος, ἧς οἰκισταὶ Σκαμάνδριος καὶ Ἀσκάνιος, υἱὸς* Αἰνείου. . . . Κεφάλων** (45 F 4) δὲ φησιν ὅτι Δάρδανος ἀπὸ Σαμοθράικης ἐλθὼν εἰς τὴν Τρωάδα τὴν Τεύκρου τοῦ Κρητὸς θυγατέρα γαμεῖ Ἀρίσβην. Ἑλλάνικος δὲ 〈Β〉 ἀτειαν*** αὐτὴν φησιν. ἔστιν ἑτέρα Λέσβωι ἀπὸ Ἀρίσβης τῆς Μάκαρος θυγατρὸς. Ἔφορος (11) δὲ Μέροπος αὐτὴν γενεαλογεῖ, καὶ πρώτην Ἀλεξάνδρωι τῶι Πριάμου γαμηθῆναι.

. . . . . .

* υἱοῦ ** κεφαλέων R *** ἀτειαν V ἄτειαν P Βάτειαν MEURSIUS

4.

27 (S. 114): HARPOKRAT. S. Κριθώτην . . . Κριθώτη μία πόλις τῶν ἐν Χωρρονήσωι, καθά φησιν Ἑλλάνικος ἐν α Τρωικῶν**. Ἔφορος (11) δὲ ἐν τῆι δ φησὶν αὐτὴν κατοικιαθῆναι ὑπὸ Ἀθηναίων τῶν μετὰ Μιλτιάδου ἐκεῖ παραγενομένων.

* Κριθώτη DINDORF κριθωτή HARP.
** τρωικῆς B.

5.

31 (S. 117) DIONYS. HAL. AR I 47, 5 — 6: (5) δεξάμενος δὲ ταῦτα Αἰνείας καὶ νομίσας ἐκ τῶν ἐνόντων κράτιστα εἶναι, Ἀσκάνιον μὲν τὸν πρεσβύτατον τῶν παίδων, ἔχοντα τοῦ συμμαχικοῦ τινὰ μοῖραν, ἧς Φρύγιον ἦν τὸ πλεῖστον, εἰς τὴν Δασκυλῖτιν καλουμένην γῆν, ἔνθα ἐστὶν ἡ Ἀσκανία λίμνη, μετάπεμπτον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων γενόμενον ἐπὶ βασιλείαι τοῦ ἔθνους ἀποπέμπει· καὶ ὤικησεν Ἀσκάνιος αὐτόθι χρόνον τινὰ οὐ πολύν. ἐλθόντων δὲ ὡς αὐτὸν Σκαμανδρίου τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑκτοριδῶν, ἀφειμένων* ἐκ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Νεοπτολέμου, κατάγων αὐτοὺς ἐπὶ τὴν πατρώιαν ἀρχὴν εἰς Τροίαν ἀφικνεῖται. (6) καὶ περὶ μὲν Ἀσκανίου τοσαῦτα λέγεται. τοὺς δὲ ἄλλους παῖδας Αἰνείας παραλαβὼν καὶ τὸν πατέρα καὶ τὰ ἤδη τῶν θεῶν, ἐπειδὴ παρεσκευάσθη τὸ ναυτικὸν αὐτῶι, διαπλεῖ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπὶ τῆς ἄγγιστα κειμένης χερρονήσου τὸν πλοῦν ποιούμενος, ἡ πρόκειται μὲν τῆς Εὐρώπης**, καλεῖται δὲ Παλλήνη. ἔθνος δ' εἶχεν αὐτήν*** Θράικιον σύμμαχον, Κρουσαῖον**** καλούμενον, ἁπάντων προθυμότατον τῶν συναραμένων αὐτοῖς τοῦ πολέμου.

. . . . . .

* ἀφειμένων SYLBURG ἀφιγμένων DINDORF
** Εὐρωπίης IS. VOSS. *** αὐτὴν SINTENIS αὐτῆ A ἐν αὐτῆι B **** κλουσαῖον A

6.

41 (S. 119) PHOT. BEROL. LEX. P. 53, 21 REITZ. (BEKK. ANECD. 362, 24): Αἶμον· τὸ ὄρος οὐδετέρως· Ἑκαταῖος διὰ παντὸς (I F 167) καὶ Διονύσιος (III) καὶ· Ἑλλάνικος ἐν Ἀτθίδος καὶ Τίμαιος (III) καὶ Εὔδοξος (V).

7.

52. (S. 121) HARPOKR. SUID. S. τετραρχία· . . . τεττάρων μερῶν ὄντων τῆς Θετταλίας ἕκαστον μέρος τετρὰς ἐκαλεῖτο, καθά φησιν Ἑλλάνικος ἐν τοῖς Θετταλικοῖς*. ὀνόμα ⟨τα⟩ δέ φησιν εἶναι ταῖς τετράσι Θατταλιῶτιν Φθιῶτιν Πελασγιῶτιν· Ἑστιαιῶτιν**. καὶ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇι κοινῇι Θετταλῶν Πολιτείαι (III) ἐπὶ Ἀλεύα τοῦ πυρροῦ διηιρῆσθαί φησιν εἰς δ μοίρας τὴν Θετταλίαν.

. . . . . .

* θετταλοῖς BC ** Ἑστιαιῶτιν MAUSSAC αἰ(σ)τιεῶτιν HARP.

8.

61. (S. 123): HARPOKR. S. Στρέψα· . . . πόλις ἐστὶ τῆς Θράικης, ὡς Ἑλλάνικος ἐν β Περσικῶν ὑποσημαίνει.

9.

62. (S. 123): STEPH. BYZ. S. Τυρόδιζα*· πόλις Θράικης μετὰ Σέρριον. Ἑλλάνικος δὲ Τυρόριζαν** αὐτὴν φησι ἐν Περσικῶν β.

. . . . . .

Τυρόδιζα MEINEKE τυρ(ρ)έδιζα STEPH.
** τυρόρριζαν V

10.

64. (S. 124): STEPH. BYZ. S. Ἀμάδοκοι· Σκυθικὸν ἔθνος· Ἑλλάνικος ἐν Σκυθικοῖς. ἡ γῆ δὲ τούτων Ἀμαδόκιον.

11.

66 (S. 124): ATHENAI. X 447 C· Ἑλλάνικος δ' ἐν Κτίσεσι καὶ ἐκ ῥιζῶν, φησι, κατασκευάζεται* τὸ βρῦτον γράφων ὧδε· πίνουσι δὲ βρῦτον ἐκ τινων** ῥιζῶν***, καθάπερ οἱ Θρᾶικες ἐκ τῶν**** κριθῶν .

. . . . . .

* κατασκευάζεσθαι? ** τινων LEMMA
*** ῥιζῷν VEL βριζῶν HELL. ****τῶν ATHEN.

12.

71 A) (S. 125): SCHOL. HOM. OD. θ 294: εἰς Λῆμνον μετὰ Σίντιας ἀγριοφώνους Σίντιες ἐκαλοῦντο οἱ Λήμνιοι, ὡς Ἑλλάνικος ἱστορεῖ ἐν τῶι Περι Χίου Κτίσεως τὸν τρόπον τοιοῦτον· ἐκ τῆς Τενέδου ὥιχοντο εἰς τὸν Μέλανα κόλπον*, καὶ πρῶτον μὲν εἰς Λῆμνον ἀφίκοντο. ἦσαν δε αὐτόθι κατοικοῦντες Θραϊκές τινες οὐ πολλοι ἄνθρωποι· ἐγεγόνεισαν δὲ μιξέλληνες.

τούτους ἐκάλουν οἱ περίοικοι Σίντιας, ὅτι ἦσαν αὐτῶν δημιουργοί τινες πολεμιστήρια ὅπλα ἐργαζομενοι. τούτοις συνώικισαν ἑαυτούς ἀναμὶξ ἀναμὶξ ὡς ἦλθον αὐτόθι καὶ κατέλιπον ναῦς πέντε.

. . . . . .

* κόλπον E πόντον Q

13.

71 B) (S. 125): TZETZ. LYK. 227 (UND 462): Λημναίοι πυρὶ ἐν Λήμνωι πρώτως εὑρέθη τό τε πῦρ καὶ αἱ ὁπλουργίαι, καθώς ἐν τῶι Περὶ Χίου Κτίσεως Ἑλλάνικος ἱστορεῖ.

14.

71 C) (S. 125): SCHOL. APOLL. RHOD. I 608: κραναὴν Σιντηίδα Λῆμνον ἵκοντο ἐπιτεθικῶς Σιντῆις· ἡ Λῆμνος Τυρσηνοὶ γὰρ αὐτὴν πρῶτοι ὠικισαν βλαπτικώτατοι ὄντες. ἡ τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων οἰκισθεῖσαν καὶ Ὅμηρος (θ 294) ὠῖχετο δ' ἐς Λῆμνον μετὰ Σίντιας ἀγριοφώνους. Ἑλλάνικος δέ φησι Σίντιας ὀνομασθῆναι τοὺς Λημνίους διὰ τὸ πρώτους ὅπλα ποιῆσαι πολεμικά, παρὰ τὸ σίνεσθαι τοὺς πλησίον καὶ βλάπτειν.

15.

73 (S. 125 126): PHOT. SUID. S. Ζάμολξις (ET. M. 407, 45): Πυθαγόραι δουλεύσας, ὡς Ἡρόδοτος τετάρτηι (95), Σκύθης, ὃς ἐπανελθὼν ἐδίδασκε περὶ τοῦ ἀθάνατον εἶναι τὴν ψυχήν. Μνασέας (V) δὲ παρὰ Γέταις τὸν Κρόνον* τιμᾶσθαι καὶ καλεῖσθαι Ζάμολξιν**. Ἑλλάνικος δὲ ἐν τοῖς Βαρβαρικοῖς Νομίμοις φησὶν ὅτι Ἑλληνικός τε γεγονὼς τελετὰς κατέδειξε Γέταις τοῖς ἐν Θράικηι***, καὶ ἔλεγεν ὅτι οὐτ' ἂν αὐτὸς ἀποθάνοι οὐθ' οἱ μετ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἔξουσι πάντα τὰ ἀγαθά. ἅμα δὲ ταῦτα λέγων οἰκοδόμει οἴκημα κατάγαιον. ἔπειτα ἀφανισθεὶς αἰφνίδιον ἐκ Θραικῶν ἐν τούτωι διητᾶτο. οἱ δὲ Γέται ἐπόθουν αὐτόν. τετάρτωι δὲ ἔτει πάλιν φαίνεται, καὶ οἱ Θρᾶικες αὐτῶι πάντα ἐπίστευσαν. λέγουσι δέ τινες ὡς ὁ Ζάμολξις ἐδούλευσε Πυθαχόραι Μνησάρχου Σαμίωι καὶ ἐλευθερωθεὶς ταῦτα ἐσοφίζετο· ἀλλὰ πολὺ πρότερός μοι δοκεῖ ὁ Ζάμολξις Πυθαγόρου γενέσθαι. ἀθανατίζουσι δὲ καὶ Τέριζοι **** καὶ Κρόβυζοι, καὶ τοὺς ἀποθανόντας ὡς Ζάμολξίν φασιν οἴχεσθαι, ἥξειν δὲ αὖθις· καὶ ταῦτα ἀεὶ νομίζουσιν ἀληθεύειν. θύουσι δὲ καὶ εὐῶχοῦνται ὡς αὖθις ἥξοντος τοῦ ἀποθανόντος.

. . . . . .

* Κρόνον PHOT SUID χρόνον ET ** Ζάμοξον ET*** ἐν Θραίκηι: Θραικικοῖς ET GEN. P. 139 MILLER **** Τερέτιζοι PHOT.

16.

95 (S. 132): SCHOL. APOLL. RHOD. II 178: Ἀγηνορίδης ἔχει Φινεύς Ἀγήνορος γὰρ παῖς ἐστιν, ὡς Ἑλλάνικος. ὡς δὲ Ἡσίοδός φησιν (F31), Φοίνικος τοῦ Ἀγήνορος καὶ Κασσιεπείας· ὁμοίως δὲ καὶ Ἀσκληπιάδης (12 F 22) καὶ Ἀντίμαχος καὶ Φερεκύδης (3 F 86) φησίν . . . ἄλλως· οὐκ ἐν τῆι πέραν Βιθυνίαι, ἀλλ' ἐν τῆι τῆς Θράικης*, ἥτις ἐστὶ τῆς Εὐρώπης . . . ἔνιοι δὲ αὐτὸν ἐν τῆι Παφλαγονίαι βασιλεῦσαι ἱστοροῦσιν, ἥτις ἐστὶ τῆς Ἀσίας, ὥς φησιν Ἑλλάνικος. Ἀγηνορίδην δὲ εἶπε τὸν Φινέα, καθὸ Ἀγήνορός ἐστι παῖς. ὁδὲ Ἡσίοδος τοῦ Φοίνικος αὐτὸν φησι τοῦ Ἀγήνορος. πηρωθῆναι δὲ λέγουσι τὸν Φινέα ὑπὸ Ἡλίου, ὅτι πολυχρόνιος εἴλετο μᾶλλον εἶναι

ἢ βλέπειν. εἶναι μὲν τοσαύτας ἐζηκέναι γενεὰς ἀπίθανον εἶναί φασιν, πλείους δὲ αὐτοὺς γεγονέναι, καὶ ἕτερον τὸν Φινέα ἕβδομον ἀπόγονον εἶναι τοῦ Φοίνικος, πρὸς ὃν ἀπήντησαν οἱ ἥρωες.

. . . . . .

* τῆι πέραν Βιθυνίαι, αλλ'ἐν τῆι τῆς Θράικης F (THUC. 4. 75,2 διὰ Βιθυνῶν Θραικῶν, οἳ εἰσι πέραν ἐν τῆι Ἀσίαι, UBI οἳ-Ἀσίαι GLOSSE) τῆι περί Βιθυνίαν, ἀλλ'ἐν τῶι πέραν τῆς Θράικης L τῆι ἐπί τῆς Ἀσίας Βιθυνίαι, ἀλλ'ἐν τῆι πέραν, τῆς Θραίκης KEIL.

17.

105 (S. 134): STEPH. BYZ. S. Ἄβδηρα πόλεις δύο. ἡ μὲν Θράικης ἀπὸ Ἄβδήρου τοῦ υἱοῦ Ἑρμοῦ*. Ηρακλέους ἐρωμένου, ὃν αἱ Διομήδους ἵπποι διεσπάσαντο, ὡς Ἑλλάνικος καὶ ἄλλοι φασίν.

. . . . . .

* Ἑρμου MEINKE ἡρίμου STEPH.

18.

147 (S. 141): STEPH. BYZ. S. Καβασσὸς πόλις ἐν Καππαδοκίαι, πατρὶς Ὀθρυονέως. Ὅμηρος (IL. N 363): Καβησσόθεν ἔνδον ἐόντα . . . Ἑλλάνικος δὲ τῆς Λυκίας* πόλιν Καβησσόν . . . S. I F 169.

. . . . . .

* Λυκίας STEPH. Κιλικίας STURZ.

19.

151 (S. 142): STEPH. BYZ. S. Θύμβρια (EUST. HOM. IL. K 430) πόλις Τρωάδος, Δαρδάνου κτίσμα, ἀπὸ Θύμβρου* φίλου αὐτοῦ. ὁ ποταμὸς Θύμβρις**. ἀφ'οὗ Ἀπόλλωνος Θυμβραίου ἱερόν ⟨ἐν ὠι ἐτοξεύθη Ἀχιλλεύς⟩ ***. λέγεται καὶ διὰ τοῦ ζ Ζυμβραῖος. λέγεται καὶ Θύμβριος. Ἑλλάνικος δὲ Δύμβριός**** φησι διὰ τοῦ δ καὶ Δυμβριεύς*****.

. . . . . .

* ἐπὶ Θύμβρωι EUST. ἀπὸ θυμβραίου STEPH.
** Θύμβρις R EUST. θύμβριος R VP
*** ἐν Ἀχιλλεύς EUST. OMIS. STEPH.
**** Δύμβριος OMIS. R*****καὶ Δυμβριευς OMIS. EUST.

20.

187 A) (S. 150): STEPH. BYZ. S. Ὑπερβόρεοι . . . Ἑλλάνικος Ὑπερβόρειοι γράφει διὰ διφθόγγου. (S. 5 F I.)

V. CHARON

1.

PLUT. DE VIRTUTIBUS MULIERUM (MORALIA II), 255 A — E: Ἐκ Φωκαίας τοῦ Κοδριδῶν γένους ἦσαν ἀδελφοὶ δίδυμοι Φόβος* καὶ Βλέψος· ὧν ὁ Φόβος ἀπὸ τῶν Λευκαδῶν πετρῶν πρῶτος ἀφῆκεν ἑαυτὸν εἰς θάλασσαν,

ὡς Χάρων ὁ Λαμψακηνὸς ἱστόρηκεν. Ἔχων δὲ δύναμιν καὶ βασιλικὸν ἀξίωμα, παρέπλευσεν εἰς Πάριον ἰδίων ἕνεκα πραγμάτων· καὶ γενόμενος φίλος καὶ ξένος Μάνδρωνι βασιλεύοντι Βεβρύκων τῶν Πιτυεσσηνῶν προσαγορευομένων, ἐβοήθησε καὶ συνεπολέμησεν αὐτοῖς ὑπὸ τῶν προσοίκων ἐνοχλουμένοις. Ὁ δὲ Μάνδρων ἄλλην τε πολλὴν ἐνεδείξατο τῷ Φόβῳ φιλοφροσύνην ἀποπλέοντι καὶ μέρος τῆς τε χώρας καὶ τῆς πόλεως ὑπισχνεῖτο δώσειν, εἰ βούλοιτο Φωκαεῖς ἔχων ἐποίκους εἰς τὴν Πιτυόεσσαν ἀφικέσθαι. Πείσας σὺν τοὺς πολίτας ὁ Φόβος ἐξέπεμψε τὸν ἀδελφὸν ἅμυντα τοὺς ἐποίκους. Καὶ τὰ μὲν παρὰ τοῦ Μάνδρωνος ὑπῆρχεν αὐτοῖς ὥσπερ προσεδόκησαν· ὠφελείας δὲ μεγάλας καὶ λάφυρα καὶ λείας ἀπὸ τῶν προσοίκων βαρβάρων λαμβάνοντες, ἐπίφθονοι τὸ πρῶτον, εἶτα καὶ φοβεροὶ τοῖς Βέβρυξιν ἦσαν. Ἐπιθυμοῦντες οὖν αὐτῶν ἀπαλλαγῆναι, σὺν μὲν Μάνδρωνα χρηστὸν ὄντα καὶ δίκαιον ἄνδρα περὶ τοὺς Ἕλληνας οὐκ ἔπεισαν· ἀποδημήσαντος δὲ ἐκείνου, παρεσκευάζοντο τοὺς Φωκαεῖς δόλῳ διαφθεῖραι. Τοῦ δὲ Μάνδρωνος ἡ θυγάτηρ Λαμψάκη, παρθένος οὖσα, τὴν ἐπιβουλὴν προέγνω, καὶ πρῶτον μὲν ἐπεχείρει τοὺς φίλους καὶ οἰκείους ἀποτρέπειν, καὶ διδάσκειν ὡς ἔργον δεινὸν καὶ ἀσεβὲς ἐγχειροῦσε πράττειν. εὐεργέτας καὶ συμμάχους ἄνδρας, νῦν δὲ καὶ πολίτας, ἀποκτιννύντες. Ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε, τοῖς Ἕλλησι ἔφρασε κρύφα τὰ πραττόμενα, καὶ παρεκελεύσατο φυλάττεσθαι. Οἱ δέ, θυσίαν τινὰ παρασκευασάμενοι καὶ θοίνην, ἐξεκαλέσαντο τοὺς Πιτυοεσσηνοὺς εἰς τὸ προάστειον· αὐτοὺς δὲ διελόντες δίχα, τοῖς μὲν τὰ τείχη κατελάβοντο, τοῖς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἀνεῖλον. Οὕτω δὴ τὴν πόλιν κατασχόντες, τὸν δὲ Μάνδρωνα μετεπέμποντο συμβασιλεύειν τοῖς παρ' αὐτῶν κελεύοντες· καὶ τὴν Λαμψάκην ἐξ ἀρρωστίας ἀποθανοῦσαν, ἐθαψαν ἐν ἐν τῇ πόλει μεγαλοπρεπῶς, καὶ τὴν πόλιν ἀπ' αὐτῆς Λάμψακον προσηγόρευσαν. Ἐπεὶ δὲ ὁ Μάνδρων, προδοσίας ὑποψίαν φεύγων, τὸ μὲν οἰκεῖν μετ' αὐτῶν παρῃνήσατο, παῖδας δὲ τῶν τεθνηκότων καὶ γυναῖκας ἠξίωσε κομίσασθαι· καὶ ταῦτα προθύμως οὐδὲν ἀδικήσαντες ἐξέπεμψαν, καὶ τῇ Λαμψάκῃ πρότερον ἡρωϊκὰς τιμὰς ἀποδιδόντες, ὕστερον ὡς θεῷ θύειν ἐψηφίσαντο· καὶ διατελοῦσιν οὕτω θύοντες

. . . . . .

* φόβος CODD. OMNES HIC ET INFRA Φόξος POLYAEN. VIII 37, CF. VI 24.

2.

SCHOL. APOLL. RHOD. II 2 A: χάρων δὲ φησι καὶ τὴν Λαμψακηνῶν χώραν πρότερον Βεβρυκίαν καλεῖσθαι ἀπὸ τῶν κατοικησάντων αὐτὴν Βεβρύκων, τὸ δὲ γένος αὐτῶν ἠφάνισθαι διὰ τοὺς γενομένους πολέμους.

3.

ATHEN. XII 520 D — F: Τὰ ὅμοια ἱστόρησε καὶ περὶ Καρδιανῶν ὁ Λαμψακηνὸς χάρων ἐν δευτέρῳ Ὡρων* γράφων οὕτως· Βισάλται εἰς Καρδίην ἐστρατεύσαντο καὶ ἐνίκησαν· ἡγεμὼν δὲ τῶν Βισαλτέων ἦν Οναρις.** οὗτος δέ, παῖς ὤν, ἐν τῇ Καρδίῃ ἐπράθη, καί τινι Καρδιηνῷ δουλεύσας, κορσωτεὺς ἐγένετο. Καρδιηνοῖς δὲ λόγιον ἦν, ὡς Βισάλται ἀπίξονται ἐπ' αὐτούς· καὶ πυκνὰ περὶ τούτου διελέγοντο ἐν τῷ κορσωτηρίῳ ἰζάνοντες· καὶ ἀποδρὰς ἐκ τῆς Καρδίης εἰς τὴν πατρίδα, τοὺς Βισάλτας ἔστειλεν ἐπὶ τοὺς Καρδιηνούς, ἀποδειχθεὶς ἡγεμὼν ὑπὸ τῶν Βισαλτέων. Οἱ δὲ Καρδιηνοὶ πάντες τοὺς ἵππους ἐδίδαξαν ἐν τοῖς συμποσίοις ὀρχεῖσθαι ὑπὸ τῶν αὐλῶν·

καὶ ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν ἱδτάμενοι. τοῖς προσθίοις ὠρχοῦντο ἐξεπιστάμενοι τὰ αὐλήματα. Ταῦτα οὖν ἐπιστάμενος Ὄναρις*** ἐκτήσατο ἐκ τῆς Καρδίης αὐλητρίδα καὶ ἀφικομένη ἡ αὐλητρὶς τοὺς Βισάλτας, ἐδίδαξε πολλοὺς αὐλητάς· μεθ' ὧν δὴ καὶ στρατεύεται ἐπὶ τὴν Καρδίην. Καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη συνειστήκει, ἐκέλευσεν αὐλεῖν τὰ αὐλήματα, ὅσα οἱ ἵπποι τῶν Καρδιηνῶν ἐξεπισταίατο· καὶ ἐπεὶ ἠκουσαν οἱ ἵπποι τοῦ αὐλοῦ, ἔστησαν ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν, καὶ πρὸς ὀρχησμὸν ἐτράποντο· τῶν δὲ Καρδιηνῶν ἡ ἰσχὺς ἐν τῇ ἵππῳ ἦν· καὶ οὕτως ἐνικήθησαν.

. . . . . .

* ὄρων VULG. ** Νάρις KAIBEL πάρις A Ὄναρις MUS Νάρις DETSCHEW
*** Ὄναρις A CORR. COB. ὁ Νάρις DETSCHEW

VI. DAMASTES

1.

1 (S. 153 — 154): STEPH. BYZ. S. Ὑπερβόρεοι· ἔθνος. Πρώταρχος (VI) δὲ τὰς Ἄλπεις Ῥίπαια ὄρη οὕτω προσηγορεῦσθαι, καὶ τοὺς ὑπὲρ* τὰ Ἄλπεια** ὄρη κατοικοῦντας πάντας Ὑπερβορέους*** ὀνομάζεσθαι. Ἀντίμαχος**** δὲ τοὺς αὐτοὺς φησιν εἶναι τοῖς Ἀριμασποῖς. Δαμάστης δ' ἐν τῷι Περὶ Ἐθνῶν ἄνω Σκυθῶν Ἰσσηδόνας οἰκεῖν, τούτων δ' ἀνωτέρω Ἀριμασπούς, ἄνω δὲ Ἀριμασπῶν τὰ Ῥίπαια ὄρη, ἐξ ὧν τὸν βορέαν πνεῖν, χιόνα δὲ μηπότε αὐτὰ ἐκλείπειν. ὑπὲρ δὲ τὰ ὄρη ταῦτα Ὑπερβορέους καθήκειν εἰς τὴν ἑτέραν θάλασσαν. καὶ ἄλλοι ἄλλως Ἑλλάνικος (4 F 187)· Ὑπερβόρειοι γράφει διά διφθόγγου.

. . . . . .

* ὑπὲρ CLUVER ὑπὸ STEPH.
** Ἄλπεια MEINEKE ἄλπεια R ἄλπαια P καιπαια V *** ὑπερβοραίους P
**** Ἀντίμαχος: Καλλίμαχος RUHNKEN

VII. SIMONIDES

1.

1 (S. 159): ET. M. P. 479, 47 (TZETZ. LYK. 355): Ἰτωνὶς καὶ Ἰτωνία ἡ Ἀθηνᾶ εἴρηται παρὰ τοῖς Θεσσαλοῖς, ἀπό τινος πόλεως Ἴτωνος. φησὶ δὲ ὁ γενεαλόγος Σιμωνίδης Ἰτώνου* θυγατέρας γενέσθαι δύο, Ἀθηνᾶν καὶ Ἰοδάμαν, ἃς ἐξηλοκυίας τὴν ὁπλομαχικὴν εἰς ἔριν τὴν εἰς ἀλλήλας χωρῆσαι, ἀναιρεθῆναί τε τὴν Ἰοδάμαν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς.

. . . . . .

* Ἰτωνίου TZETZ.

VIII. ANDRON

1.

7 (S. 162): SCHOL. AISCHYL. PERS. 188 (TZETZ. LYK. 894. 1283): κασιγνήτα γένους ταὐτοῦ Ἀνδρων ὁ Ἁλικαρνασεύς φησι· „Ὠκεανὸς δὲ

γῆμας Πομφολύγην καὶ Παρθενόπην ἴσχει ἐκ μὲν Παρθενόπης Εὐρώπην καὶ Θράικην, ἐκ δὲ Πομφολύγης Ἀσίαν καὶ Λιβύην, ἀφ'ὧν τὰς ἠπείρους ὀνομασθῆναι συμβέβηκεν.

2.

13 (S. 163 — 164): SCHOL. SOPHOKL. OK 1053: ζητεῖται τί δήποτε οἱ Εὐμολπίδαι τῶν τελετῶν ἐξάρχουσι ξένοι ὄντες. εἴποι δ'ἂν τις ὅτι ἀξιοῦσιν ἔνιοι πρῶτον Εὔμολπον ποιῆσαι τὸν Δηιόπης τῆς Τριπτολέμου τὰ ἐν Ἐλευσῖνι μυστήρια καὶ οὐ τὸν Θρᾶικα, καὶ τοῦτο ἱστορεῖν Ἴστρον ἐν τῷι πέμπτωι (?)* τῶν Ἀτάκτων**. Ἀκεστόδωρος (III) δὲ πέμπτον ἀπὸ τοῦ πρώτου Εὐμολπου εἶναι τὸν τὰς τελετὰς καταδείξαντα γράφει οὕτως „κατοικῆσαι δὲ τὴν Ἐλευσῖνα ἱστοροῦσι [δὲ] πρῶτον μὲν τοὺς αὐτοχθονας ... Θρᾶικας τοὺς μετὰ Εὐμόλπου παραγενομένους πρὸς βοήθειαν ⟨εἰς⟩*** τὸν κατ' Ἐρεχθέως**** πόλεμον. τινές δὲ φασι καὶ τὸν Εὔμολπον εὑρεῖν τὴν μύησιν τὴν συντελουμένην κατ'ἐνιαυτὸν ἐν Ἐλευσῖνι Δήμητρι καὶ Κόρηι. Ἄνδρων μὲν οὖν γράφει οὐ τὸν ⟨πρῶτον⟩ ***** Εὔμολπον εὑρεῖν ⟨τὴν⟩ μύησιν, ἀλλ'ἀπὸ τούτου Εὔμολπον πεμπτον γεγονότα Εὐμόλπου γάρ γενέσθαι Κήρυκα, τοῦ δὲ Εὔμολπον, τοῦ δὲ Ἀντίφημον, τοῦ δὲ Μουσαῖον τὸν ποιητήν, τοῦ δὲ Εὔμολπον τὸν καταδείξαντα τὴν μύησιν καὶ ἱεροφάντην****** γεγονότα . (ZU F I.)

. . . . . ε ου . . . . . .

* πέμπτωι ELMSLEY π L α I περὶ VYLG.
** Ἀτάκτων: Ἀττικῶν?*** ⟨εἰς⟩ LASCARIS
**** Ἐρεχθέως TRIKLINIUS -εος L
***** πρῶτον SIEBELIS οὐ τοῦτον MÜLLER
****** πρῶτον ἱεροφάντην MEINEKE

IX. ASKLEPIADES

1.

5 (S. 168): PHOT. SUID. HESYCH. S. Ῥησὸς ἀρχός, ὃς ἰαίρέσει* τὰ θέσφατα, παρ' Ἐπιχάρμωι (F 205 KAIB.)· ἤτοι παρὰ τὴν ῥῆσιν εἴρηται** ἢ, ὡς Ἀσκληπιάδης ἐν τῆς Τραγωιδουμένων, ἄριστον αὐτὸν*** γεγνέναι ἀλήθειαν εἰπεῖν. ἐγένετο δὲ καὶ ἕτερος.

. . . . . .

* ῥησὸς ἀρχός ὃς αἱρέσει PHOT. ῥησιάρχος ὃς ἐρέει SUID ῥησόσαρχος ὃς ῥέει HES ὃς ἀναιρεῖ KAIBEL
** εἰρῆται PHOT. εἴρηκεν SUID
*** διὰ τὸ ἄριστον? αὐτὸν RHESOS

X. BION

1.

3 (S. 177): ATHENAI. II 45 C: Ἡλιόδωρος (III) δὲ φησὶ τὸν Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον . . . τὴν κρήνην τὴν ἐν Ἀντιοχείαι κεράσαι οἴνωι, καθάπερ καὶ τὸν Φρύγα Μίδαν φησὶ Θεόπομπος (II), ὅτι ἐλεῖν τὸν Σιληνὸν ὑπὸ μέθης

ἠθέλησεν. ἐστὶ δὲ ἡ κρήνη, ὡς φησι Βίων, μέση Μαιδων* καὶ Παιόνων Ἴννα καλουμένη.

. . . . . .

* Μαιδῶν CASAUBONUS μήδων ATHEN.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Откъси от антични автори и схолиони към фрагментите
(по реда на въвеждането им в изложението)

1. IL. I 593 — 594: κάππεσον ἐν Λήμνῳ. ὀλίγος δ' ἔτι θυμός ἐνῆεν· ἔνθά με Σίντιες ἄνδρες ἄφαρ κομίσαντο πεσόντα.

2. SCHOL. IL. I 594 (FCOR HIST 328, 101): φιλόχορος φησί Πελασγοὺς. αὐτους ὄντας, οὕτω προσαγορευθῆναι, ἐπεὶ πλεύσαντες, εἰς Βραυρῶνα κανηφόρους παρθένους ἥρπασαν· σύνεσθαι δὲ τὸ βλάπτειν λέγουσιν. Ἐρατοσθένης (F COR HIST 241, 41) δέ, ἐπεὶ ζητοῦντες εὗρον δηλητήρια φάρμακα. ὁ δὲ Πορφύριος, ἐπεὶ πρῶτοι τὰ πολεμιστήρια ἐδημιούργησαν ὅπλα. ἃ πρὸς βλάβην ἀνθρώπων συντελεῖ. ἢ ἐπεὶ πρῶτοι ληστήρια ἐξεῦρον.

3. HOM. OD. VIII 294: ὄχεται (Ἥφαιστος) ἐς Λῆμνον μετὰ Σίντιας (ACC.) ἀγριοφώνους

4. SCHOL. OD. VIII 294: Θρακῶν γένος οἱ Σίντιες τῶν ἐποικησάντων ποτὲ τὴν Λῆμνον. ἀγριοφώνους δὲ βαρβάρους. τὸ γὰρ ἄγριον ἐπὶ βαρβαρικῆς (πειρατὰς ὄντας ἢ ὅτι) τίθησι προαιρέσεως. παρὰ τὸ σίνεσθαι καὶ βλάπτειν πειρατὰς ὄντας ἢ ὅτι δικοῦσιν αὐτοὶ πρῶτον ἐπινενοηκέναι τὰ πρὸς πόλεμον ὅπλα.

5. SCHOL. OD. VIII 294: τι μοι τῶν ἀγκυλοτόξων, ὦ φίλε, Κιμμερίων Σιντιέων τε μάλει

6. SCHOL. APOLL. RHOD. I, 608 (DET. 445 — 446): κραναὴν Σιντηίδα Λῆμνον ἵκοντο ἐπιτεθικῶς Σιντηὶς ἡ Λῆμνος. Τυρσηνοὶ γὰρ αὐτὴν πρῶτοι ᾤκησαν· βλαπτικώτατοι ὄντες. ἢ τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων οἰκισθεῖσαν· καὶ Ομηρος ᾠχετο δ' ἐς Λῆμνον μετὰ Σίντιας ἀγριοφώνους. Ἑλλάνικος δέ φησι Σίντιας ὀνομασθῆναι τοὺς Λημνίους διὰ τὸ πρώτους ὅπλα ποιῆσαι πολεμικὰ πρὸς τὸ σίνεσθαι τοὺς πλησίον καὶ βλάπτειν.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Поправки и добавки към тракийските езикови остатъци
по сведенията на генеалогистите и митографите

Αἶμος PN (I. IV 6). D e t s c h e w. 10: nom. thrac. Non accipio.
Ἀμάδοκοι EN (I. IV 10): nom. thrac; (?).

Βέβρυκες EN (I. V 1), Βεβρυκία ON (I. V 2): nom. thrac.
Θύμβρα, Θύμβρις, Θύμβριον, Δύμβριος ON (I. IV 19): nom. thrac.
Κριθώτη ON (I. IV 4): nom. thrac.
Μάνδρων PN (I. V 1): nom. thrac.
Μαριανδύνοι EN (I. III 1): nom. thrac.
Πιτύεια, Πιτυόεσσα ON, Πιτυοσσηνοί EN (I. V 1): nom. thrac.
Σάλμος ON (I. IV 2): nom. thrac.
Σανάπη ON (I. I 1): nom. thrac. D e t s c h e w. 420: ψσανάπη.
Στρέψα ON (I. IV 8): nom. thrac. (?).
Φλέγρη ON (I. IV 5): nom. thrac.

ÉTUDES DES SOURCES ÉCRITES GRECQUES SUR LA THRACE ANTIQUE. V. LES GÉNÉALOGISTES ET LES MYTHOGRAPHES DU Ve—IVe S. AV. N. E.

Alexandre Fol

(Résumé)

Les 33 fragments des généalogistes et des mythographes grecques dont 20 appartiennent à Hellanique sont ci-dessus analysés à la base d'une recherche texte-critique, historico-géographique et linguistique. La plupart des fragments et l'ensemble des témoignages sont mis à la pointe pour la première fois dans la littérature sur l'histoire de la Thrace antique, c'est qu'a provoqué de nombreuses corrections des noms des lieux, de noms de personnes et d'autres appréciations. On propose 12 essais de précisions des restes de la langue des Thraces.

L'étude comprend encore les textes des fragments en grec (suppl. I), les textes grecques encadrés dans l'analyse (suppl. II) et les corrigenda de D. Detschew, Die thrakischen Sprachreste, Wien, 1957, stéréotypé avec bibliographie ajournée de Z. Velkova en 1976.

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Кирилица

1. Георгиев ТЕ: Вл. Георгиев. Траките и техният език. С., БАН, 1977.
2. Данов ДТ: Хр. Данов. Древна Тракия. Изследвания върху историята на българските земи, Северна Добруджа, Източна и Егейска Тракия от края на IX до края на III в. пр. н. е., С., Наука и изкуство, 1969 (= Altthrakien, W. de Gruyter, Berlin — New York, 1976 — 77).
3. *Извори*: Г. Кацаров — Д. Дечев и др., Извори за старата история и география на Тракия и Македония. С., БАН, 1949.
4. Фол ПИТ: Ал. Фол. Политическа история на траките от края на бронзовата епоха до края на V в. пр. н. е., С., Наука и изкуство, 1972.
5. Фол ТБ: Ал. Фол. Тракия и Балканите през ранноелинистическата епоха, С., Наука и изкуство, 1974.
6. Фол Проучвания: Ал. Фол. Проучвания върху гръцките извори за древна Тракия I. Тракия в Периегезата на Хекатей. — ГСУ — ИФ 66, 1972 — 1973, С., 1975, 19 — 33; II. Тракийският логос на Херодот. Пак там, 67, 1973 — 1974, С., 1976, 7 — 25; III. Тракия в „Археология"-та на Тукидид. Пак там, 68, 1974 — 1975, С., 1977 (под печат); IV. Теопомп: „История на Филип II [Македонски]" и „Гръцка история". Пак там, 69, 1975 — 1976, С., 1978 (под печат).

7. D e t s c h e w: D. D e t s c h e w. Die thrakischen Sprachreste. Wien, 1976[2].
8. F G r H i s t: F. J a c o b y. Die Fragmente der Griechischen Historiker I 1. Berlin, 1923.

СПИСЪК НА АНТИЧНИТЕ АВТОРИ

1. A e s c h y l u s. Eum. (Wilamowitz-Möllendorf)
2. A p o l l o d o r u s (Wagner)
3. A p o l l o n i u s R h o d. (Merkel)
4. [P s.] A r i s t o t e l e s. De mirab. auscult. (Appelt)
5. A r r i a n u s. Bith., Peripl. (Roos)
6. A t h e n a e u s (Kaibel)
7. D i o d o r u s (Vogel)
8. E u r i p i d e s, Rhes. (Wecklein)
9. H a r p o c r a t i o n (Dindorf)
10. H e c a t a e u s (Jacoby)
11. H e r o d o t u s (Stein-Hude, Feix)
12. H e s i o d o s (Razch[2])
13. H o m e r u s. Tlias; Odyssea (Ameis-Hentze), Hymn. (Humbert)
14. J o r d a n e s. Getica (Mommsen)
15. P a u s a n i u s (Jones, Schwabe)
16. P i n d a r u s. Olymp., Pyth. (Bergk)
17. P l a t o, Axiochos, Charm. (Schanz)
18. P l i n i u s (Mayhoff)
19. P l u t a r c h u s. Vitae paral., De cur. (Ziegler), Moralia II (Nachstädt-Sieveking-Titchener)
20. P o l y a e n u s (Wölfflin-Melber)
21. [P s.] S k y l a x (Müller)
22. [P s.] S k y m n o s (Müller)
23. S o p h o c l e s. Antig. (Pearson)
24. S t e p h a n u s B y z a n t i n u s (Meineke)
25. S t r a b o (Meineke)
26. S u i d a s (Bernhardy)
27. T e o p h r a s t u s. Hist. plant. (Wimmer)
28. T h u c y d i d e s (Hude, Romilly, Smith)
29. X e n o p h o n, Anab. (Vollbrecht), Hell. (Marchant)